	Schonberger and Edward M. Knod, Jr.-5th ed., Continuous improvement instructor's ed. P cm. Schonberger, Richard J. Includes bibliographical references and index. ISBN 0-256-11218-5. ISBN 0-256-13780-3 (instructor's ed.) ISBN 0-256-15602-6 (international ed.) **Axborot manbalari:** 1. www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali. 2. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. https://e-qaror.gov.uz/ - electron tizimi.
8	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O`quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig`ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FD-08-11/2
9	**Fan/modul uchun ma'sul:** N.T.Sattarova - SamISI "Menejment" kafedrasi katta o'qituvchisi,PhD
10	**Taqrizchilar:** **X.I. Turdibekov** —TDIU Samarqand filiali prorektori i.f.n. dotsenti; **M. Alimova** – SamISI "Menejment" kafedrasi professori.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
_____
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po'latov
2024 yil "29" avgust

Ro'yxatga olindi: №___
2024 yil "29" avgust

OPERATSION MENEJMENT

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi: 60411200 - "Menejment"(tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi MANAGE 06	O'quv yili 2024 - 2025	Semestr 7-8	Kreditlar 10
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 10
1 **Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
Operatsion menejment	150	150	300

2 I. Fanning mazmuni

"Operatsion menejment" fani bakalavriatning kunduzgi 60411200-Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishlari talabalari uchun mo'ljallangan. Bu fan ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida biznes operatsiyalar va jarayonlarni samarasini ta'minlashning bazaviy konseptsiya va uslublari bilan tanishtirish, hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat, bu fan "Menejmentga kirish", "Strategik menejment", "Sifat menejmenti", "Taym menejmenti" fanlari bilan o'zaro uzviy bog'liqdir.

Fanni o'rganishdan maqsad - talabalarni ishlab chiqarishni boshqarishning metodologik asoslari, jarayonlarni boshqarish va ishlab chiqarishni tashkil etish masalalarini rejalashtirish, xalqaro darajadagi biznes operatsiyalar (ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish doirasida) samaradorligini ta'minlash uchun qo'llaniladigan bazaviy konseptsiya va metodlar bilan tanishtirishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

-turli tashkilotlar va uning menejerlarining operatsion strategiyalari shakllanish logikasini tushunishi,

-jarayonli yondashuvdan an'anaviy fllnksional yondashuvni farqlay olishi lozim;

- operatsion darajadagi biznes jarayonlar samaradorJigi uchun funksional bo'linmalarda qabul qilingan qarorJar natijalarini tushunish va baholash;

- operatsiyalarning ish lab chiqarish chegirmasi hamda mahsulot va xizmatlarning sifatiga ta'sirini baholash;

- operatsiyalarga ta'sir ko'rsatuvchi tayanch omillar haqidagi muvofiq manbalar, kO'rsatkichlar va axborotlarni aniqlash;

- mustaqil ravishda operatsion qiymat tahlilini va kompaniya biznes jarayonlarini yaxshilashni amalga oshirish;

- tashkilot rahbarining o'z tashkilotining «operatsion arxitektori» sifatidagi yangi rolini tushunishni ta'minlay olishi lozim

3 II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlar namoyishi;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

6 VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki testni topshirish.

7 Asosiy adabiyotlar:

1. Pardaev O.M. Menejment. O'quv qo'llanma T: IQTISODIYOT DUNYOSI, 2019. 244 6.

2. Menejment [Matn]: o'quv qo'llanma / M.A. Mahkamova, D.X.Nabiyev-Toshkent: "Shafoat Nur Fayz", 2022-288 b

3. O. Pardaev. Menejment. [Darslik). T.: «Fan va texno logiyalar nashriyot-matbaa uyi», 2022. 348 b.

4. M 26 Mehnatni tashkil etish va boshqarish: O'quv qo'llanma / B. Mardonov, E. Shavqiev, Sh. Quvondiqov: 2022,-240 b.

5. Иванов И.Н., Беляев А.М. и др. Производственный менеджмент: учебник для бакалавров под. Ред. Иванова И.Н.– М.: Издательство Юрайт, 2013. 574с. Серия: Бакалавр Углубленный курс. 572 с.

6. Мишин В.М. Управление качеством: Учебное пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА. 2010.

7. Операционный менеджмент: Учебник для вузов. Пивоваров Симон Эльевич, Максимцев Игорь Анатольевич, Рогова Ирина Николаевна,Хутиева Елена Сергеевна"Издательский дом "Питер"* , 2021

Qo'shimcha adabiyotlar:

8. Production and operations management: manufacturing services / Richard B. Chase, Nicholas J. Aquilano. 7th ed. p. cm. Includes index. ISBN 0-256-14023-5 ISBN 0-256-16728-1 (instructor's ed.) ISBN 0-256-16546-7 (int'l student's ed.)

9. Management: quality and competitiveness / Peter Lorenzi, Steven J. Skinner P John M. Ivancevich,

10. Operations management continuous improvement / Richard J.

	10. Zahilaralarni boshqarish. 11. "JIT – o'z vaqtida (tochno v srkok)tizimi. JIT-logikasi. 12. Avtomatlshgan loyixalashtirish va ishlab chiqarishni boshqarishning avtomatlashgan tizimi (ICHBAT) 13. Sifat boshqaruvi va benchmarking 14. Resurslarlarni rejalashtirish mohiyati 15. AVS tahlili va mohiyati 16. Kompniyada jarayonlarni Balanced Scorecard kontseptsiyasi asosida boshqarishning mohiyati. 17. Operatsion qiymat menejmenti mazmuni va mohiyati. 18. Sifatni boshqarishning Yapon modeli. 19. Jarayonlarni uzluksiz takomillashuvi tajribasi. 20. Zaxiralarni boshqarishda operatsiyalar menejmenti va ularning tarmoqli modellari 21. Operatsiyalarni boshqarishda innovatsiyadan foydalanish v uning samaradorligi 22. Kayzen metodini tatbiq etishning xorijiy tajribasi 23. "Lean production" tatbiq etish bosqichlari va xorijiy tajribasi
4	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Bilish kerak: - mansab jarayonining mexanizmlarini bilish; - xodimlarni boshqarish tizimidagi martaba strategiyasining o'ziga xos xususiyatlarini bilish Qodir bo'lishi kerak: - mansabni boshqarishning zamonaviy nazariyasi mazmuni va mohiyati haqida tasavvurga ega bo'lish; - martaba rejalashtirish usullari haqida tasavvurga ega bo'lish; - boshqaruv martabasini oshirish muammolari haqida tushunchaga ega bo'lish - kasbiy va kasbiy yuksalish rejasini ishlab chiqishda loyihalash va tadqiqot faoliyati bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lish; - boshqaruv mansabini oshirish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qila olish. Egalik qilish kerak: - martaba rivojlanishini boshqarish uchun zarur bo'lgan harakatlar majmuini ta'minlaydigan bilim; - martaba rejasini amalga oshirish va tuzatish ko'nikmalari; - o'z-o'zini rivojlantirish texnikasi.
5	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov;

	1-mavzu. "Operatsion menejment" faning predmeti va mohiyati. Operatsion menejmentni rivojlanisi va uning menejment boshqa sohalari bilan aloqasi.Faoliyat integrasiyasi. Darajalari xususiyatlari. Tashkilotning asosiy operatsion funksiyalari. Korxonaning operatsion tizimi. **2-mavzu. "Operatsion menejment" faning rivojlanish tarixi.** Operatsion menejmentda ishlab chiqarish va xizmatlar. Ishlab chiqarish operatsion tuzilmalarini tashkil etish modellari. Operatsion jarayonlarni boshqarish tizimlari.Ishlab chiqarish quvvatlarinig ta'riflari. **3-mavzu. Ishlab chiqarishda operatsiyalarni boshqarish** Jarayonni tashkil etish asoslari. Jarayonni tashkil etishning asosiy tamoyillari. Operatsion jarayonlarni boshqarish tizimlari.Ishlab chiqarish quvvatlarinining ta'riflari. Vaqt bo'yicha ishlab chiqarish quvvatlarini baholash. Tashkilotning ishlab chiqarish quvvati ko'rsatkichlari. **4-mavzu. Jarayonlarni makon va vaqtda tashkil etish.** Cheklov nazariyasinig mohiyati.Cheklovni olib tashlash usullari. Cheklov nazariyasiga muvofiq operatsion tizimni boshqarish. **5-mavzu. Jarayonlarni makon va vaqtda tashkil etish operatsion tizimni "cheklov nazariyasi" asosida boshqarish.** Xizmatlar ta'rifi. Xizmatlarning xususiyatlari.Biznesda xizmat turlari. Biznesda xizmat turlari. Mijoz bilan aloqa darajasiga qarab xizmatlarning xususiyatlari. Xizmat ko'rsatish strategiyasi. **6-mavzu. Xizmatlar sohasida operatsiyalarni boshqarish.** Kompaniyaning operatsion strategiyasining umumiy tavsiflanishi. Operatsion strategiyaga ta'sir etuvchi omillarni tahlil qilish. Operatsion strategiyaning mazmuni. Operatsion strategiyaning turlari. **7-mavzu. Kompaniyaning operatsion strategiyasini ishlab chiqish.** Operatsion strategiya kompaniyaning uzoq muddatli strategiyasi. Operatsion strategiyaning asosiy masalalari. Operatsion strategiya korporativ strategiya. Ishlab chiqarish kompaniyasining operatsion strategiyasi bilan servis kompaniyasi operatsion strategiyasining farqi. **8-mavzu. Operatsion qiymat tahlilidan foydalangan holda tovar va xizmatlarni ishlab chiqarish va loyihalashtirish.** ABS tahlilning yangi mahsulotni baholashda asosiy maqsadi. Xalqaro darajadagi kompaniya operatsion menejmentining boshqa kompaniyalar OMidan farq. Ortiqcha xarajatlarga olib boruvchi operatsiyalar. Operatsion omillarning asosiy toifalari. **9-mavzu. Sifat boshqaruvi va benchmarking.** Faoliyat takomillashuvi modeli. ISO 9000:2000 standarti tamoyillari. ISO 9001 ning ISO 9004 dan farqi. Benchmarking. **10-mavzu. Prognozlash va rejalashtirish.** Kompaniyani prognozlashtirish zarurati. Prognozlarni ishlab chiqish asosiy yo'nalishlari. Tashkilotdagi prognozlar. Kompaniyadagi rejalashtirish tizimi. Korporativ reja. Ishlab chiqarish quvvatlarini rejalashtirish. **11-mavzu. Qiymat yaratish zanjirini boshqarish (scm).**

Qo'shimcha qiymat zanjirini loyihalashtirish. QO'shimcha qiymat zanjirini boshqarish. Qiymat zanjirini o'rnatish va undan foydalanish. Qo'shimcha qiymat yaratishda. mijozga yo'naltirilganlikgi.

12-mavzu. Operatsion menejmentda jarayonlarni boshqarish. O'z kompaniyani jarayonlarining ravshanlik darajasiga baho berish. Tashkilot qurishning 5-bosqichli modeli. Yaxshilanish bo'yicha ishlar jarayonlardan foydalash. Muvaffaqiyatning tayanch omillari.

13-mavzu. Jarayonni tasvirlash. Jarayonlarni yaxshilashga biznes jarayonlarni modellashtirish. Biznes jarayonlar tasviri. Jarayonlar ma'lumotnomasi. Korporativ model tushunchasi. Modellashtirish metodologiyasining asosiy elementlari. Jarayonlar xaritasini yaratishning zaruriyati.

14-mavzu. Jarayon va operatsiyalarni takomillashtirish tamoyillari. «Qanday bo'lsa shunday» va «Qanday bo'lishi kerak» biznes jarayonlarining tahliliga kirishda reinjiring uslubidan foydalanish tadbirlarini kayzen uslubi. O'z tashkilotingizga nisbatan operatsiyalar va jarayonlarning takomillashtirish tamoyillari. O'tkazilgan tamoyillarning opponenti sifatida ishtirok etish. Ko'rsatilgan kutilishi mumkin bo'lgan salbiy oqibatlarni bartaraf etish.

15-mavzu.Samaradorlikning tayanch ko'rsatkichlari (Stk) asosida operatsion strategiyani amalga oshirish. Samaradorlikning tayanch ko'rsatkichlari. KO'rsatkichlarning balanslangan tizimi (BSC). BSCning to'rtta darajasi. KEP/BSC yangi konsepsiyasi realizatsiyasi. Raqobatchilarni chetlab o'tish uchun ko'rsatkichlarni yaxshilash. Joriy faoliyatni strategiyasi.

16-mavzu.Ishlab chiqarishdan samarali foydalanishini rejalashtirish. Rejalashtirish tizimining asosiy masalasi. Rejalashtirish bazasi bank texnik-iqtisodiy ma'lumotlarida tashkil etilsh. Korporatsiyada rejalashtirish tizimi va rejali nazorat-hisoblarini yaratish. Operatsion ishlab chiqarish grafiklarining mavjlldligi rejalashtirish jarayoni.

17-mavzu.Kalendar rejalashtirish. Ishlab chiqarishda kalendar rejalarni qo'llash imkoniyatlarini ko'rsatish. Kalendar rejalarning moxiyati. Ishlar ketma-ketligida ustuvorliklarni belgilash. Kalendar rejalashtirish usullari. Xizmat ko'rsatish soxasida kalendar rejalashtirish.

18-mavzu.Mexnat jarayonlarini boshqarish. Ishlab chiqarish tizimlarida mexnatni tashkil qilish va me'yorlashtirish masalalarini yoritish. Mexnat jarayonida qabul kilinadigan qarorlar. Mexnat usullari. Mexnatni ulchash va me'yorlashtirish. Mexnat unumdorligini oshirish yo'llari.

19-mavzu.Operatsion tizimlarning yangilanishi. Biznes jarayonlar yangilanishini mohiyati. Yangilanish tamoyillari. Jarayonni yangilash bosqichlari. Jarayonni yangilash usullari va vositalari.

20-mavzu.JIT (uz vaktida) tizimini yaratish. Yaponiyada yaratilgan mashxur JIT operatsion tizimi. JIT tizimining mazmuni. JIT tizimini shaqllantirish bosqichlari. JIT tizimiga talablar.

III. Amaliy mashg'ulotlarlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. **"Operatsion menejment" faning predmeti va mohiyati"**
2. **"Operatsion menejment" faning rivojlanish tarixi"**
3. **"Ishlab chiqarishda operatsiyalarni boshqarish"**
4. **"Jarayonlarni makon va vaqtda tashkil etish "**
5. **"Jarayonlarni makon va vaqtda tashkil etish operatsion tizimni "cheklov nazariyasi" asosida boshqarish"**
6. **"Xizmatlar sohasida operatsiyalarni boshqarish"**
7. **"Kompaniyaning operatsion strategiyasini ishlab chiqish"**
8. **"Operatsion qiymat tahlilidan foydalangan holda tovar va xizmatlarni ishlab chiqarish va loyihalashtirish"**
9. **"Sifat boshqaruvi va benchmarking"**
10. **"Prognozlash va rejalashtirish"**
11. **"Qiymat yaratish zanjirini boshqarish (scm)"**
12. **"Operatsion menejmentda jarayonlarni boshqarish"**
13. **"Jarayonni tasvirlash"**
14. **"Jarayon va operatsiyalarni takomillashtirish tamoyillari"**
15. **"Samaradorlikning tayanch ko'rsatkichlari (Stk) asosida operatsion strategiyani amalga oshirish"**
16. **"Ishlab chiqarishdan samarali foydalanishini rejalashtirish"**
17. **"Kalendar rejalashtirish"**
18. **"Mexnat jarayonlarini boshqarish"**
19. **"Operatsion tizimlarning yangilanishi"**
20. **"JIT (uz vaktida) tizimini yaratish"**

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash va modernizatsiyalash.
2. Sanoat korxonalarida kichik biznes bilan looperatsiya aloqalarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.
3. Sanoat tarmoqlarida kichik biznesni rivojlantirish yo'nalishlari.
4. Kichik biznes va xusisiy tadbirkorlik sub'ektlariga innovatsion texnologiyalarni tadbiq etishni rag'batlantirish mexanizmini tashkil etish.
5. Ishlab chiqarish faoliyati operatsion menejment ob'ekti sifatida.
6. Ishlab chiqarishda operatsiyalarni boshqarish mohiyati.
7. Operatsiyalar tadqiqotlarni o'tkazish va matematik modellar.
8. Ishlab chiqarishni operativ boshqarish.
9. Yangi mahsulotni rejalashtirishni boshqarishni tashkil etish.